

V dobrih starih časih

Krojaškega mojstra gospoda Manfreda sem srečala pod večer, vsa potrta in kriva za vse. Ni ga bilo namreč zločina, ki so ga ljudje moje polti zagrešili nad ljudmi Manfredovega rodu, odkar so prvi portugalski iskalci zlatih rudnikov odvrgli sidro v oljnato ustje reke Wouri, ki mi v tistem trenutku ne bi ležal na vesti. Najsi so belci ropali in zaslužnjevali v imenu nemškega kajzerja ali Jezusa Kristusa, britanskega imperija ali francoske republike,

najsi so grozote spočeli pred stoletji ali pred nedavnim, najsi sem zanje sploh že kdaj slišala ali ne. Vse! Celo blato na cesti in smrad iz odprtega odtočnega jaška, ob katerem sva si z gospodom Manfredom nepričakovano segla v dlan, sta imela nekaj opraviti prav z mano in mojim zlohotnim rododom. Obstala sem kakor pribita. Vedela nisem niti, kaj naj Manfredu voščim v pozdrav, niti kam naj pred njim skrijem svoje zbegane oči.

In kot zanalašč se je prav tedaj zadnji kra-
jec zahajajočega sonca razblinil v meglici na
obzorju. Nebo je migoma zagnil svilen, toda
hladen škrlatni mrak. V njem so bile gore vi-
diti višje, strmejše in bolj nenavadnih oblik
kot čez dan. Okrog mesteca so sklenile gost
venec nasršenih ognjeniških vrhov.

“*Evening!*” je Manfred na moje olajšanje
prvi pozdravil, spustil mojo roko in lahko
privzdignil svoj klobuk.

“*Evening,*” sem čivknila.

“*Lep večer,*” je menil on.

“*Zares,*” sem prikimala in naglo povabila
pogled v tla pred Manfredovimi nogami ter ga
tam tudi obdržala. Upala sem, da mi bo na
pamet padla že kakšna ljubezniva pripomba,
ki naključnim znancem običajno pomaga pre-
broditi zadrego v pogovoru. A kaj, ko se kar
nisem mogla ničesar domisliti. Nobena, še
tako preizkušena beseda se mi ni zdela prava.
Sleherna po malem hlinjena ali scela ne-
smiselna. Ne bi mi moglo biti bolj žal, kot mi
je bilo, da takole brez cilja kolovratim po tu-
jem kraju, ko bi vendarle lahko ostala v svoji
hotelski čumnati, čeravno sama in praznega
želodca, vsaj varna pred ljudmi in lastno
zmedo. Zabodeno sem strmela v Manfredove
zloščene čevlje, kakor da na njih nekaj piše.

“*Se me ne spominjaš?*” me je zdramil
vprašujoč glas od nekje zgoraj. Gospod
Manfred je zelo visok moški. Visok, krepak in
v najlepših letih. Ni jih mogel imeti manj od
štirideset. “*Sploh veš, kdo sem?*”

“*Seveda vem,*” sem zravnala vrat in se
skušala nasmehniti, a se mi to bržkone ni
posrečilo.

“*Še dobro,*” je mirno odvrnil. Malenkost
preveč mirno pravzaprav, skoraj trpkov. V nje-
govem glasu je bilo čutiti kapljico zamere.

Čeprav sem Manfreda pogledovala izpod

povešenih vek, mi le ni ušlo, da tudi on ni
posebej židane volje. Videti je bil utrujen in
nekam zamišljen. Njegova lica so bila upadla,
oči polpriprte in odsotne, ustnice pa suhe in
tesno stisnjene. Če bi ne imel na sebi narav-
nost briljantnega sukniča z zlatimi izvezenimi
levčki na črni zametasti podlagi, me je
prešinilo, bi v otožni postavi pred sabo najbrž
res le s težavo prepoznala nabritega zapeljivca,
ki me je še sinoči sukal po podu bližnjega
plesišča, kakor da je ves svet ustvarjen samo
zame, zraven pa nasmejan do ušes delil dolge
vroče poglede dekletom in ženam po vseh
sedemnajstih kotih vrteče se gostilne. Plesala
sva po taktih tukajšnje zimzelene *I am sorry-o,*
sorry-o-o for my life. Ene izmed tistih vesoljno
opojnih viž, za katere si nehote na vekomaj
zapomniš, kod si hodil in s kom si pil, koga si
nosil v svojem srcu in kaj se je pomembnega
zgodilo po svetu na dan, ko si pesem prvič slišal.

Za hip me je imelo, da bi Manfreda objela
in mu brez besed, nežno prižeta pod njegov

267 - Nikar tako hitro skozi življenje

vrat, zaupala svojo stisko. Namesto tega sem z
nogo nekajkrat podrsala po tleh, si zataknila
lase za uho in rekla:

“*Greva na pijačo?*”

“*Zares,*” je privolil brez obotavljanja, toda
z istim grenkim tonom v glasu.

268 - Ne vedno sladko

“V *Speči vulkan?*” sem pohitela, ker me je zaskrbelo, da se utegne najin klepet ponovno zatakni. *Speči vulkan* je bila naposled edina gostilna v mestu, ki sem si jo dotlej ogledala od znotraj.

“Zares,” je ponovil zamišljeno, iztegnil roko, češ, pa pojdiva, a si je še isti hip premislil ter dlan odločno zakopal v svoj žep.

“*Popoldne sem te iskal,*” je rekel. Njegove oči so poiskale moje.

“*Nenavadno, zelo nenavadno!*” sem bila iskreno začudena. “*Vse popoldne se nisem gani-la iz sobe. Knjigo sem brala. Zelo ...*” Ob zadnji besedi sem se prenehala čuditi. Na mah se mi je posvetilo, od kod se je vzela moja vse-mogočna krivda. Povzročil jo je roman. Iz-mišljena povest o hišnem slugi Tundiju, ki mo-ra mlad umreti samo zato, da ne bi bil v napo-to gospodarici, ki možu natika rogove. Njen družinski mir je namreč pomembnejši od nje-govega pohlevnega življenja. Ona je belka, on črnc. Ona je nesrečna že, če se je obenem ne

oklepata vsaj dva zaslepljena moška, on obso-jen na zveličanje med angeli. Nenadno spoz-nanje me ni razvedrilo, kvečjemu dokončno zmedlo. Tundijeva srhljiva usoda je resda izmišljena, a kaj, ko ni zategadelj nič manj ver-jetna ali izjemna. To sem dobro vedela, še pre-den sem popoldne, prijetno utrujena po noči veseljačenja v *Spečem vulkanu* in zadovoljna s potekom brezskrbnega potovanja, odprla drobno knjižico. Zajela sem globok požirek zraka, dlan počasi zvila v pest in vanjo kar se le da ravnodušno rekla: “*Zelo, zares zelo zan-imivo, zelo napeto knjigo. Si prepričan, da si potrkal na prava vrata?*”

“*Lepo prosim!*” je vzkliknil Manfred in nejevoljno zavil oči. “*Bi jih nemara lahko zgrešil! Si v mestu morda razen sebe srečala še kakšnega tujca! Le kdo pri zdravi pameti, ne zameri, zaide v tole našo zatohlo luknjo.*”

“*Ne morem trditi, da kraj stoji v središču veselja,*” se je tudi meni bliskovito odvezal jezik, “*toda zatohla luknja vsekakor ni. Razgled*

je osupljiv. Nebeško lep. Iskreno rečeno, sama še svoj živi dan nisem bila priča veličastnejšemu, saj se mi na trenutke zdi, da se od tod vidi vsaj polovica Kameruna in najmanj četrt Nigerije, mogoče celo vse tja do Čada in Konga.” Z roko sem zakrilila v tisto stran naglo temnečega se neba, pod katerim je po mojem ležal daljni Kongo. Dobro sem vedela, da pretiravam in da do Čada ter Konga ne seže niti sokolje, kaj šele človeško oko. Toda preveč mi je prijalo povzdigovati nad oblake kraj, katerega divja lepota me je plašila, in vse preveč sem bila navdušena nad lastno domiselnostjo, da bi se lahko krotila. Hlastno, da me Manfred le ne bi prekinil, sem drdrala dalje: “Za veter pa tudi ne veš, ali piha z morja ali iz puščave. Dežela je prelepa! Pa ne samo pokrajina in podnebje, tudi mesto je čudovito. Takole udobno ugneždeno na samem vrhu ugaslega vulkana. Ko sem včeraj prispela ...”

“Popoldne sem te iskal,” je Manfred nesmiljeno odsekal moj vznesen govor, pomolčal, nabral gube na čelo in precej manj ostro, domala boleče pristavil: “Zato,” je znova utihnil, za hip zatisnil oči in slednjič izdahnul, “ker ti moram nekaj povedati.”

Glavo je nagnil na rame in umaknil pogled v mrak za mojim hrbtom.

“Nekaj zelo pomembnega,” je dejal čez čas.

Moje srce je prenehalo utripati. Tod naokrog so samo Nemci, čeprav se v deželi niso zadržali bogve kako dolgo, pospravili na oni svet dvesto tisoč mladih fantov in mož. Morda še več, veliko, veliko več. Zakaj kolonialnim uradnikom se v tistih časih, pred kratkim stoletjem, preprosto ni zdelo vredno tratiti pisarniškega črnila za popisovanje česa tako nedonosnega, potemtakem nepomembnega, kot je število afriških grobov.

“Manfred,” sem plašno zaprosila, “bi ne bilo bolje, če ...”

“Ulica ni kraj za izpovedovanje,” me je prehitel. “Pojdiva!”

In sva odšla; vstric, ubranega koraka, tikoma drug ob drugem in zatopljena vsak v svojo polovico ceste pred sabo. Molče in ne meneč se za pozdrave mimoidočih sva ubirala pot vzdolž betonskih arkad pritlikavega šolskega poslopja, po tihi ulici s trgovinami na drobno, mimo izpraznjene zelenjavne tržnice, zapuščene avtobusne postaje, zapahnjene lekarne in mimo še vedno živahnega nogometnega igrišča pred cerkvijo na osrednjem mestnem trgu in tako naprej, ves čas naravnost in klavrno povešenih glav, po cesti, obsijani z mlado mesečino, dokler nisva pod oblím pokopališkim zidom, do vrha prepleljenim s plakati, ki so oznanjali, kako bodo Kamerunci pozdravili prihod tretjega tisočletja nasmejeni in s steklenico piva Mutzig v roki, zavila v razkošno razsvetljen špalir nočnih barov in glasbenih trgovin - obvezen okras vsake, še tako odročne kamerunske vasi, kjer so najin trd korak zmehčali zvoki afriške plesne godbe in sem jaz za nekaj pojočih stopinj pozabila, da me noge ne nosijo v objem še ene spozabljenе kamerunske noči; ter naposled pristala na pragu Spečega vulkana. V njem je bučalo kakor v žrelu bruhajočega ognjenika.

“Preveč ljudi,” je presodil Manfred. “Pojdiva raje k Neukrotljivim levom ali, še bolje, v Dobre stare čase.”

269 - Vse pred tem je mladostna iluzija

Tudi v Dobrih starih časih se je trlo ljudi, le da je tukaj barski zrak namesto oblastnega Afro beata polnila nostalgija kongoleške rumbe in so bili gostje nasploh zrelejših let in manj razposajeni kot mladež v Spečem vulkanu. Napol šepetaje, kakor da ne želijo preglasiti sladke glasbe, so čebljali čez omizja, ki so se šibila pod težo vsevprek nastlanih polliteric piva. Razen dveh šahistov in dame v belem, ki je blažena prebirala debelo bukenco, skoraj zagotovo sveto pismo, ni nihče popival v paru ali sam. Prijeten, lesen prostor se je pozibal v mlečni svetlobi neonskih luči, skozi široko razprta vhodna

270 - Avtorica po velikem spoznanju

vrata so vanj vele sveže visokogorske sape.

Manfred je zbrano družbo počastil s skupim in za spoznanje vzvišenim *Evening!* ter urno stopil k edini steni gostilne, iz katere se ni oglašal getto blaster. Še preden me je posadil za mizo, nanjo odložil klobuk in si odpel gumbe na suknjiču, je gostilničarju za točilno mizo, na da bi se zamujal z vljudnostjo, ukazal, naj nama takoj postreže z dvema baobaboma. Kakor se je tudi zgodilo. Že sinoči sem opazila, da gospod Manfred v mestu uživa ugled. Njegove potegavščine so iz meni niti ne povsem razumljivih razlogov v Spečem vulkanu žele vsesplošno odobravanje in zdaleč najglasnejše salve smeha, še zlasti med nežnejšo polovico sveta. Sedaj Manfredu ni bilo

do šale, kaj šele do spogledovanja. Podoben je bil vklenjenemu orjaku. In prav nič nisem dvomila, da je lahko tisto nekaj zelo pomembnega, kar mi mora povedati, bodisi kaj hudo žalostnega bodisi kaj zelo neprijetnega.

“Baobab je moje najljubše kamerunsko pivo,” sem povedala, da bi pač nekaj rekla, saj ni kazalo, da namerava Manfred načeti pogovor. Ker nisem dobila odgovora, sem nadaljevala: “Čeprav mi tudi *Kings beer in Export 33* nadvse prijeta. *Salzenbrau in Mutzig* pa sta zame premočna.”

Nisem si bila na jasnem, ali me Manfred sploh posluša. Zleknjen v stol se je z levo roko gladil po tilniku, s kazalcem desne pa pacal po lužici razlitega piva na mizi.

“Doma le poredko, če sploh kdaj, pijem pivo,” sem vztrajala, “toda pri vas se mu preprosto ne morem upreti. Preveč okusno je in preveč različnih vrst ga je.”

Manfred je zavzeto strmel v umetnino, ki se je razraščala izpod njegovega prsta.

“Pred dnevi mi je doli v Bemendi neki znanec povedal, da jih mora biti vsega skupaj kakšnih štirideset ali petdeset.”

“Da, na pivo se spoznamo,” je končno spregovoril. “Smo pač pijanci.”

“Ne, niste!” sem pograbila priložnost in se prvič tistega večera od srca zasmejala. “V Kamerunu sem že tri tedne, pa do zdaj razen sebe še nisem srečala nobenega zares opitega človeka.”

“Vaja dela mojstra,” se je posmehtil, ne da bi se nasmehnil. “Kamerunci smo bojda drugi največji potrošniki piva na svetu.”

“Kaj res?” sem se delala, da podatek prvič slišim. Na tihem sem računala, da utegneta sproščen klepet in slastna pijača opraviti svoje in bo prijatelj pozabil, čemu sva prišla v Dobre stare čase.

“Jeh,” je naveličano zamomljal, “samo Nemci ga popijejo več kot mi.”

“To pa že ne bo držalo,” mi je znova potegnilo na smeh. Nagajivo sem pomežiknila k sosednji mizi. “Grem stavit, da vam v tem pogledu nihče ne seže do gležnjev. Nemcev je vsaj dvakrat več kot vas in za povrh se na številke, takrat ko pride do Afrike, ni moč zanesti. Od nekdanj lažejo.”

“To drži, to drži,” je odsotno povzel Manfred in počasi odlepil levico z vratu. Nato pa bliskovito, kakor da bi ga v pleča uščipnila pekoča bolečina, vrgel glavo kvišku in se sunkovito zravnal. Komolce je naslonil na mizo s tolikšno silo, da sta se steklenici zamajali, kozarca pa poskočila. Pograbila sem svojega in srknila kratek požirek. Klobuk je zdrsnil čez rob mize.

“To drži!” je pribil. “To vsekakor drži! Razen seveda v primerih, ko nikakor ne drži.” Ni več govoril, iz njega je vrelo: “Ko številke ne lažejo. Ko so zelo točne. Da ne rečem boleče resnične. Sramotno visoke!”

Tudi če ne bi omenil resnice, bolečine in sramote, bi vedela, da je napočil trenutek njegove pravične tožbe, ki ji bo sledil moj brezupen zagovor.

“Ko bi vi sploh vedeli, kaj ste nam storili. Kako zelo ste nas osramotili.”

“Vem, Manfred, vem,” sem zastokala.

“Kako globoko osmešili in ponižali!” me je preslišal. “Zavoljo vas smo jokali kot otroci. Kongo je jokal, Kamerun je jokal, Gabon je jokal, cela Afrika je jokala.”

“Vem, vem, ampak jaz ...”

“Ne zameri, ne zameri”, je stresel z glavo. Njegov glas se je skrhal prav tako iznenada, kot se je prej razvnel. “Prosim, ne zameri mi! Saj ti v resnici nisi nič kriva.” Z razprtima dlanema si je potegnil čez obraz in si pomel oči. “Celo noč nisem spal. Kar nisem mogel zatisniti očesa. Zjutraj pa mi prav tako nobena reč ni šla od rok. Po glavi so mi rojile same težke misli.” Roki je spustil na mizo in se zgrbil vase. “Dobro vem, da si je neumno greniti življenje s spomini na nesrečo, ki se je pripetila že davno, a kaj, ko si ne morem pomagati. Srce me boli in nimam miru, odkar sem te včeraj slišal povedati, od kod prihajaš.”

“Manfred!” sem ga poklicala kar se le da nežno. Roko sem stegnila prek mize in se

dotaknila njegove dlani. "Narobe si slišal. Res je, da živim v Angliji, a nisem Angležinja. Francozi so mi zoprni, prav tako kot vam. Z Nemci pa tudi nič nimam. Prav nič!"

"Kakšni Nemci neki," je nejevoljno namrščil obrvi. "Čez Nemce trezen človek težko reče slabo besedo. Dokler so za nas skrbeli Nemci, je v Kamerunu vladal red in mir, ne pa tako kot zdaj, ko ... Pustimo to," je zamahnil z roko. "Ne izplača se izgubljati besed!"

"Že, ampak ..."

"Nisem govoril o Nemcih. Govoril sem o vas, Jugoslovanih, nekdanjih Jugoslovanih - ali kar pač ste."

Polastila se me je nekakšna čudna utrujenost. Roki sem sklenila pod prsi in se objela.

"O, da, o, da, samo zaradi vas sem jokal kot otrok." Zatisnil je oči in si ponovno pomel obraz. Otožno se je nasmehnil: "Če dobro pomislim, sem bil otrok. Saj jih še osemnajst nisem dopolnil. Pri stricu nedaleč odtod sem se učil za krojača. Do sem takrat še ni bila napeljana elektrika, zato sem se odločil, da stopim do Bemende. Šel bi do Douale, če bi bilo treba. Toda v Bemendi sem na srečo poznal nekega premožnega rojaka, ki je imel doma televizor." Govoril je zlagoma in premišljeno, kakor da spotoma tehta, ali je izbral primerno besedo, in se trudi, da bi čim dosledneje popisal podobo, ki je pravkar oživela pred njegovimi očmi. "Dve noči in poldrugi dan sem hodil. Štirikrat sem moral prebresti naraslo reko. Poleti štiriinsedemdesetega so tod naokrog razsajala huda neurja. Deroča voda je potrgala vse mostove in brvi na poti v dolino. Cesta pa tudi ni bila več podobna cesti. A mi ni bilo težko. Niti najmanj. Nisem hodil po zemlji, letal sem po zraku, si žvižgal in sanjal in sanjal in sanjal. V kosteh sem čutil, da bo vse skupaj potekalo tako, kot sem si zamislil. V Bemendo sem priteknel svež

kot marjetica. Tam pa ..." Iz žepa je potegnil robec in se useknil. "Kaj naj rečem! Le kaj naj rečem! Moj svet se je podrl. Od same sramote bi se najraje pogreznil v zemljo. Saj sploh nisem mogel verjeti lastnim očem." Na robu solz je posmrkal: "Jugoslavija devet, Zaire nula."

"Prosim!?" Nisem bila popolnoma prepričana, ali smem zaupati lastnim ušesom.

"O, da, devet kot devet in nič kot nič!" Rezultat je zapisal v razlito pivo in podenj potegnil odločno črto.

"Bolje bi bilo, če bi ostal doma in tekmo poslušal po tranzistorju," je nadaljeval. "Mi vsaj ne bi bilo treba gledati, kako se Zairci spotikajo ob lastne noge in bezljajo sem ter tja kot kakšna nebogljena ščeneta. Da ne bo pomote, nihče si ni domišljjal, da bi lahko zmagali. Kje pa! Toda nihče tudi ni pričakoval, da jih bodo Jugo-slovani tako zlahka in arogantno zmleli v kašo. Navsezadnje Jugoslovani niso Brazilci. Nikoli niso bili in dvomim, da kdaj bodo. Tehnično od nekdaj zelo, zelo sposobni," je zvišal glas in konice prstov stisnil v cvetni popek. "O, da, izjemno spretni, na trenutke genialni, a kaj, ko igrajo brez pravega ritma in zanosa, kakor da s srcem niso zares pri stvari."

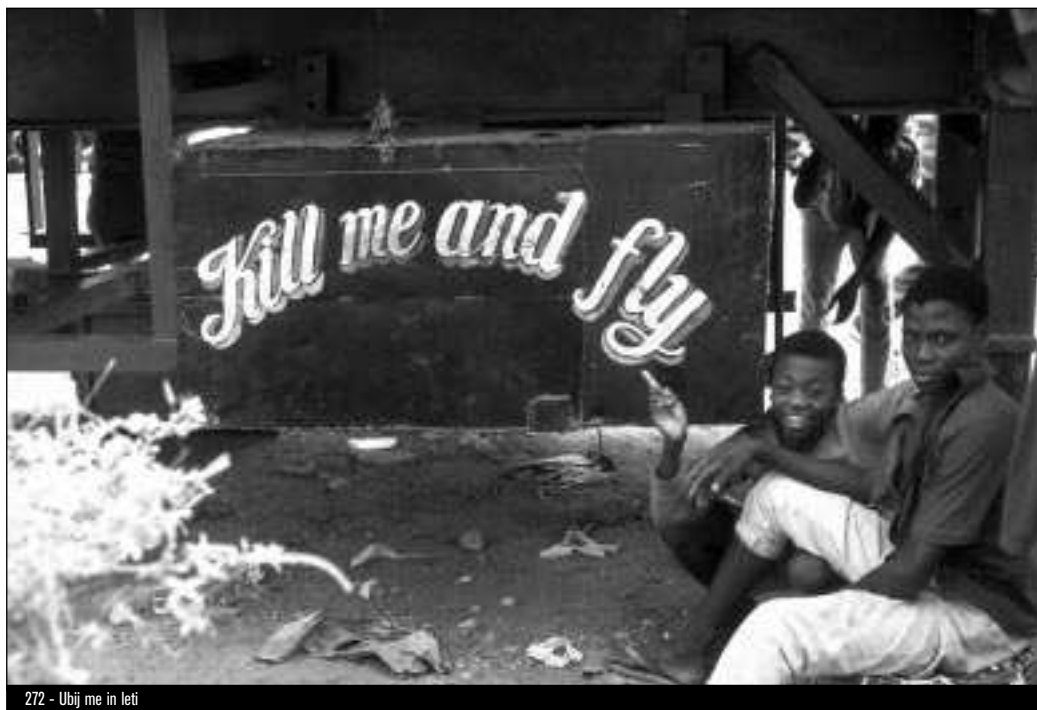
"Indeed," sem pritrdila in s kašljem prikrila veselje, ki se je pričelo krasti na moja lica.

"Resnično. Sram me je bilo, da sem se rodil," se Manfred kar ni mogel potolažiti. "Sram, da sem Afričan. Ves svet je lahko videl, kakšne reve smo. Ni ga hujšega od pomilovanja."

"Lahko si brez skrbi," sem navdušeno vskočila, "te dni se nikomur več ne smilite. Odkar ste jo Kamerunci v Italiji zagodli Argentincem, se vas drugi prej bojijo."

"Že, že, ampak," me je skušal ustaviti.

"O, da, da," sem ga posnemala. "Les Lions Indompetables nimajo zaman slovesa neukrotljivih mačk. Če se malček zberejo, so sposobni premagati kogarkoli." Privoščila sem si nasmeh

272 - Ubij me in leti

in spogledljivo ošvignila zlate vezenine renčechih levov na Manfredovem suknjiču. V Evropi bi bilo treba za suknjič tako prefinjene in enkratne izdelave, v to sem prepričana, odšteti na tisoče dolarjev. Za navaden delavnik pa bi si ga upal nataktni kvečjemu kak David Beckham.

“Že, že,” se ni dal, “toda pozabljaš, da so bili Zairci prvi Afričani, ki se jim je uspelo uvrstiti na svetovno prvenstvo. Prvič v zgodovini se nam je pokazala priložnost, da se izkažemo pred vsem svetom. Če uspe Zaircem, smo verjeli, bo tudi Afrika zagledala lepše čase. Vi belci pa nas boste naposled pričeli spoštovati. Naše upanje je bilo kratko. Trajalo ni niti devetdeset minut.”

Slednje je povedal najbolj obupano od vsega. Odločila sem se, da potegnem na plan zadnjo in morda najmočnejšo karto. Tudi sama sem si tekmo med Jugoslavijo in Zairom ogledala na lastne otroške oči. Ko so plavi zabili peti gol, sem od same sreče in vznemirjenja brcnila v radiator in si zvila gleženj. A

bolečine še občutila nisem. Gleženj me je pričel skeleti šele po devetem zadetku, saj žoga kar ni hotela več mimogrede poleteti v afriško mrežo. Toda na koncu koncev je zgodovinsko zmago naših kazila samo ena drobcena, drobcena omembe vredna podrobnost. Stisnila sem obrvi in modro povedala:

“Če se ne motim, je bil trener zairske reprezentance Jugoslovan?”

“Oh, ljuba moja,” se je posmehtil Manfred. “Teorije zarote lahko zrasejo samo na zelniku omejene in preproste pameti.”

Po gostilni se je razlegel pridušen hehet.

“Govori o preprosti pameti!” je prhnil Manfred in z očmi zavil k vhodnim vratom.

Na pragu je pokončno stal slok moški nedoločljive starosti v za številko ali dve premajhnem dresu holandske nogometne reprezentance. Na okrogli glavi mu je čepela zmečkana baretka. Na licih se mu je pozibaval nasmešek večnega otroštva. Iz slabo priprtih hlačnih duri so mu silile črtaste spodnjice. Čeprav

ni storil ničesar zabavnega, je bil videti silno smešen in prikupen.

"Long time no see!" se je oglasil neki moški.

"How is life, profesor!" je smeje vprašal drugi.

"Kaj bo dobrega nocej, profesor?" je skoraj resno pobaral gostilničar. *"Dobrodošel!"*

Profesor se še zmenil ni za sumljivo dobrodošlico. Našobil je ustnice, trknil s petami ter salutiral nekam v strop. Po krajšem razmisleku si je pesti prislonil ob bok in strumno zakorakal do točilne mize ter nazaj proti vratom. Na sredini gostilne se je ustavil, napel oči in se pričel pozorno razgledovati naokrog.

"Česa ne vidim, česa ne vidim," je ponavljal in nejeverno zmajeval z glavo.

"No, kaj vidiš, profesor," so ga spodbujali hehetajoči se glasovi.

"Le česa ne vidim!" Kapo si je potegnil z glave in si jo stlačil za pas. *"Mojbog, le česa ne vidim!"*

"Daj no, profesor, povej, kaj vidiš!"

"A LOT OF LAZY AND IGNORANT NIGGERS," je izstrelil.

V Dobre stare čase je treščila strela. Sledil ji je trenutek negibne in skrajno mučne tišine. Celotna glasba, kot da je potihnila. In ni jih bilo oči, ki se ne bi osuplo upirale v profesorja.

"AND, AND" je razigrano dodal, *"ONE NIGGER LOVER!"*

Dama v belem si je prva opomogla od šoka.

"In kdo si ti?! In kdo si ti, če smem vprašati?!" je zacvilila.

"Zate profesor," je odvrnil.

"Nori profesor, že mogoče," mu je naglo vrnila milo za drago.

"Nor ali ne, še vedno profesor, sem rekel," je nasmejano povedal in dami v belem z dlani cmokoma odpihnil poljubček.

"Veš kaj," je živčno stresla z glavo, kakor da bi norčev poljub res piletel na njeno lice. *"Sram te bodi, duša brezbožna! Pa ne zaradi nas, saj te še predobro poznamo. Na našo belo sestro pomisli, kako se mora počutiti, da jo takole žališ brez vsakega razloga."*

"Kdo je koga žalil?" se je začudil profesor.

“Sem mogoče rekela, da je kaj narobe z njo, ker ji je vseč naš prečastiti Christian Dior. Če bi bil jaz ženska, ti rečem, ne bi trajalo ...”

“Dovolj!” je zarohnel gostilničar. “Še eno tako in boš frčal čez prag. Jasno!”

“Kot blato,” je mirno odgovoril profesor in se popraskal za ušesom.

Oštirjeva grožnja je vendarle zalegla. Profesor se je zdaj povsem posvetil kuštranju svoje na balin pobrite pričeske. Gostje so se momljajoč zasukali vsak k svoji steklenici piva, šahista sta se sklonila nazaj nad črnobelo polje, dama v belem pa se je znova zamaknila v sveto pismo, le da zdaj ni več brala, temveč razburjeno obračala liste. Pod streho Dobrih starih časov so spet zavladale kitare. Nagnila sem se čez mizo in zašepetala v Manfredovo uho:

“Zakaj ga kličete profesor?”

“Svoje čase je študiral na ibadanski univerzi onkraj meje, literaturo ali nekaj podobnega. Tja je šel bister kot solza, vrnil pa se je zmešan kot netopir po-dnevi. Čudak je sicer bil že prej. Podnevi in ponoči z nosom v knjigah. Še za nogomet mu ni bilo,” je povedal, dotočil pivo v kozarca, odpil požirek in skoraj ponosno nadaljeval: “Ibadanska univerza je zdaleč najuglednejša univerza daleč naokrog. Mo-rebiti najboljša v vsej Afriki. Tja ne more vsak. Sprejmejo samo zelo, zelo pametne in nadarjene študente.”

“Se mu je tam pripetilo kaj hudega?”

“Nihče ne ve,” je skomignil z rameni. “Eni pravijo, da mu je pričelo narobe cingljati v glavi, ker ga je zapustilo dekle. Drugi sumijo, da je pokadil preveč trave. Navsezadnje je bil v Nigeriji, ko se mu je zmešalo. Toda če vprašaš mene, ni krivo ne eno ne drugo. Poznam ga že od malih nog. Po mojem je pač eden tistih ljudi, ki se tako močno vživijo v knjige, da potem ne znajo več ločiti med prebranim in resničnostjo.”

Sočutno in s srcem, polnim razumevanja, sem se ozrla po profesorju. Obrnjen v najin kot si je prizadeval narediti lastovko.

“Ne glej ga!” me je jezno oštel Manfred. “Ko se enkrat prilepi nate, se ga težko otreseš.”

Toda bilo je prepozno. Profesor jo je že mahal k najini mizi.

“Pozdravljen, moj dobri prijatelj!” je voščil Manfredu. “Dober večer, lepa gospa!” se je poklonil meni.

“Zapri trgovino, če govoriš z damo!” je zagodrnjal Manfred.

“Ni kaj dosti na zalogi te dni. Trgovina je prazna! Oj, kako zelo prazna,” je veselo zažvrgolel.

Manfred si ni mogel kaj, da se ne bi nasmejalo. Profesor je izrabil priložnost, da je odmaknil stol in prisedel. S tal je pobral Manfredov klobuk, ga pozorno popihal in priliznjeno odložil ob krojačev komolec.

“Ne tečnari!” se mu je zahvalil Manfred.

“Sava, madame?” se je zdaj obrnil proti meni.

“Sava! Indeed,” sem hladno odgovorila.

“Ferdinand William Patrice Augustus Mojoko Molombe, osebno,” se je predstavil. “Ferdinand na kratko.”

“Zanimivo,” sem zategnila s pikrim, pokrovitelskim glasom socialne delavke. Zakaj tudi meni so njegove žaljivke še vedno trpko odzvanjale v glavi. “Zelo zanimivo. Ferdinand

torej,” sem se norčevala. “Ravno danes sem brala roman tvojega soimenjaka Ferdinanda Oyona. Zagotovo ga poznaš, saj mi je Manfred povedal, da si nadvse učen mož.”

“Katerega?” je nakremžil obraz. “Starca z medaljo ali Hišnega slugo?”

“Hišnega slugo,” sem odgovorila rahlo presenečena.

“Kako si mogla!” se je Ferdinand treščil s pestjo po čelu. “Depresivna, depresivna reč. Nobenega izhoda! Nikakršnega upanja! Vse, od začetka do konca, sama tema in prekletstvo.”

“Ampak izvrstno napisan roman?” sem vprašala neučakano, saj me je začelo res zanimati, kaj si nori profesor misli o knjigi, ki mi je zagrenila dan. Manfred me je ošinil z očitajočim pogledom.

“Brez dvoma!” je Ferdinand zavihal nos. “Toda če želiš spoznati resnično Afriko, pozabi na Oyona in raje vzemi v roko knjige Monga Betija in Chinue Achebeja.”

“Ne bodi važen,” je Manfred stanjšal oči. “Ženska ni od včeraj. Celo jaz sem prebral Achebeja.”

“In če smo že pri Achebeju,” se je razveselil profesor ter s pestjo zamahnil po zraku, “čemu le mu ne bi nazdravili. Kaj pravita?! Ena majčkena, majčkена steklenička piva za vajinega dobrega prijatelja Ferdinanda ne bi škodila!”

“To je pa že od sile!” je vzkipek prijatelj. “Kako si drzneš! Še pivo naj bi ti plačevala, po vsem, kar si prejle natvezil!”

“Kaj? Kdaj prejle?” je profesor stegnil vrat. “Pojma nimam, o čem govoriš.”

“Ne delaj se še bolj norega, kot si že,” mu je zažugal Manfred. “Ni prav nobene potrebe.”

“A misliš tisto ... “ je bil ogorčen profesor, “prej ... tam ... “ s palcem je pokazal čez svoj hrbet in se glasno zasmel. “Mojbog, mojbog! Pa saj to je bilo že zdavnaj!”

Z Manfredom sva se spogledala in izmenjala zavezniški nasmeh.

“Dragi moj prijatelj,” se je profesor nenadoma zresnil. Z levico je zgrabil Manfreda za laket, z desnico pa se je oprijel mojega baobaba. “V življenju slehernega posameznika napoči trenutek, ko se mora sprijazniti s svojimi napakami in si jih oprostiti. Sem ga pač polomil! Naj zdaj zaradi tega trpim žejo?!” Steklenico je odnesel k ustom in jo na dušek izpraznil. Zadovoljno se je obliznil. “Samo pomisli, kakšna usoda nas lahko doleti, če ne bomo odpuščali sebi in drugim. Postanemo lahko takšni kot Balkanci, nekdanji Jugoslovani ali kaj so že.” Stresel se je po vsem telesu. “Globoko, globoko nesrečni in do amena zmešani ljudje.”

Manfred je pokašljaj. Z rokama se je uprl na mizo in počasi vstal. Slekel je suknjič, ga obesil na stol ter ves čeden in zapeljivo nasmejan stopil okrog mize.

“Ljuba moja,” me je pobožal po rami, “daj, greva plesat! Glasba je čudovita. Nič ni slajšega od stare kongoleške rumba.”

“Zares,” sem privolila brez obotavljanja, zardela in se hvaležno oklenila Manfredove možate dlani.